

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการใช้สัญลักษณ์แทนเสียง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้ายเท่าที่ผ่านมา ล้วนมีแนวทางในการศึกษาที่แตกต่างกัน ในบทนี้จะได้กล่าวถึงงานวิจัยดังกล่าว โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามเกณฑ์สำคัญที่ผู้ศึกษายึดเป็นหลัก ดังนี้ .

2.1.1 งานศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาคำแห่งเป็นเกณฑ์สำคัญ ได้แก่ ผู้ศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาตัดสินคำลงท้ายจากตำแหน่งที่เกิดของคำเป็นเกณฑ์หลัก กล่าวคือ คำลงท้ายได้แก่หมวดคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค หรือข้อความ จะมีวลีหรือคำอื่นใดมาต่อท้ายอีกไม่ได้ ผู้ที่ศึกษาคำลงท้ายในลักษณะนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

ก. ศึกษาคำลงท้ายโดยใช้ตำแหน่งเป็นเกณฑ์ แล้วพิจารณาจัดหมวดหมู่ของคำลงท้ายตามรูปและความหมาย ได้แก่ งานวิจัยของ วิจิตรนันทน์ ภาณุพงศ์ (2520) และงานของ อมรา ภมรบุตร (1972)

ข. ศึกษาคำลงท้ายโดยใช้ตำแหน่งเป็นเกณฑ์ แล้วพิจารณาจัดหมวดหมู่ของคำลงท้ายตามลักษณะการใช้ และหน้าที่ ได้แก่งานวิจัยของ บรรจบ พันธุเมธา (2523) นววรรณ พันธุเมธา (2525) พรรณีณี รุทรวณิชย์ (1974) และพัชรินทร์ ปิยสันติวงศ์ (1981)

2.1.2 งานศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาเสียงเป็นเกณฑ์สำคัญ ได้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายเป็นสำคัญ ได้แก่งานวิจัยของ เทอด ชวนคงชู (1956)

2.1.3 งานศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาเสียงและความหมาย ได้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาคำลงท้าย โดยพิจารณาลักษณะทางเสียงของคำลงท้าย และศึกษาลักษณะทางความหมายเชิงอรรถศาสตร์แล้วศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทั้งสอง ได้แก่งานวิจัยของ รุ่งอรุณ ทิมชุนทเถียร (2527)

2.1.4 การศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาความหมายในแง่ของวัจนกรรม (Speech Act) งานวิจัยลักษณะนี้ เท่าที่ผ่านมามีเป็นการศึกษาเฉพาะคำลงท้าย แสดงการถามทั้งสิ้น ได้แก่ งานวิจัยของ ปราณี กุลละวณิชย์ (1980) จิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (2525) และเฉลียว เอกนิยม (2529)

จากลักษณะแนวทางการศึกษาคำลงท้ายดังกล่าวนี้ จะเห็นว่า คำลงท้ายซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์เปลี่ยนแปลงไปได้ตามความหมายนั้น มีส่วนสำคัญต่อข้อความหรือถ้อยคำอย่างยิ่งในเชิงอรรถศาสตร์ ดังจะได้ยกตัวอย่างแนวทางการศึกษาคำลงท้ายของแต่ละกลุ่มต่อไปนี้

งานศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาคำแห่งเป็นเกณฑ์ (2.1.1)

ก. ศึกษาคำลงท้ายโดยใช้คำแห่งเป็นเกณฑ์ แล้วพิจารณาจัดหมวดหมู่ของคำลงท้ายตามรูปและความหมาย

วิจินต์ ภาณุพงศ์ (2520) ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่า คำลงท้ายคือคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค หรืออาจจะปรากฏในตำแหน่งท้ายส่วนของประโยค และมีลักษณะพิเศษดังนี้คือ

- คำลงท้ายแต่ละคำอาจมีหลายรูป โดยอาจจะต่างกันในเรื่องเสียงวรรณยุกต์ ความสั้นยาวของสระ เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว หรือทั้งสองเรื่องก็ได้ ดังตัวอย่าง

คะ ค่ะ ถือว่าเป็นคำเดียวกัน ต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ เพียงอย่างเดียว

จ๊ะ จັะ ถือว่าเป็นคำเดียวกัน ต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ เพียงอย่างเดียว

คะ ขา ถือว่าเป็นคำเดียวกัน ต่างกันทั้งในเรื่องเสียงวรรณยุกต์ และ ความสั้นยาวของสระ

- เมื่อใช้คำคำเดียวกัน แต่ต่างรูปกันในประโยค อาจทำให้ชนิดของ ประโยคเปลี่ยนแปลงไป คือ จะปรากฏในรูปประโยคคนละชนิดกัน เช่น ประโยคคำถาม บอกล่า คำสั่ง อ้อนวอน ปราบ ทุ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

คะ จ๊ะ จะปรากฏท้ายประโยคคำถาม เช่น ทำอะไรคะ

มาทำไมจ๊ะ

คะ จ๊ะ จะปรากฏท้ายประโยคบอกเล่า เช่น น้ำเดือดแล้วคะ

ฝนตกจ๊ะ

นะ อาจจะปรากฏท้ายประโยคบอกเล่า เช่น พู่นี้โรงเรียนเปิดนะ
หรืออาจจะปรากฏท้ายประโยคคำถาม เช่น อากาศร้อนนะ

น่า อาจจะปรากฏท้ายประโยคขอร้อง อ้อนวอน เช่น ไปหน่อยน่า
หรืออาจจะปรากฏท้ายประโยคแสดงความรำคาญ เช่น เขารู้หน้า

นา จะปรากฏท้ายประโยค เพื่อแสดงการปราบ เช่น อย่าออกไปนา
นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้ว ยังมีคำลงท้ายอื่นๆอีก เช่น

ฮะ ปรากฏท้ายประโยคคำถาม ฮะ ปรากฏท้ายประโยคบอกเล่า

หิ หึ หึ ละ ละ หรือก รือก เถอะ เหอะ เฮอะ ไหม (เวลาพูดจะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรี คือ มั้ย) ครับ

คำลงท้าย คล้ายกับคำสรรพนาม ในแง่ของการเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับ สังคม และวัฒนธรรมกล่าวคือ คำลงท้ายบางคำใช้สำหรับแสดงความสุภาพ เช่น กรณีที่

เด็ก หรือ ผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ หรือผู้ที่อาวุโสกว่า ใช้คำว่า คะ ค่ะ ครับ เป็นต้น ส่วนคำบางคำนั้นใช้เฉพาะในระหว่างเพื่อนฝูงที่สนิทสนมกันเป็นพิเศษ เช่น วะ หวะ ยะ ยะ เพื่อแสดงความสนิทสนม แต่ถ้าใช้กับบุคคลอื่นถือว่าไม่สุภาพ ดังนั้น การเลือกใช้คำลงท้ายในภาษาไทยจึงต้องคำนึงถึงเรื่องความสนิทสนม ฐานะทางสังคม และความมีอาวุโสของคู่สนทนา ซึ่งจะแยกกล่าวได้ดังนี้

เรื่องความสนิทสนม ยังมีความสนิทสนมมาก หรือ สนิทสนมน้อย และผู้พูดพูดอย่างเป็นกันเอง หรือ พูดอย่างเป็นทางการ เช่น จ๊ะ จ๊ะ วะ หวะ ใช้ในระหว่างเพื่อนสนิทและพูดอย่างเป็นกันเอง ส่วน คะ ค่ะ ครับ ยะ ยะ ใช้ในการพูดอย่างเป็นทางการมากกว่า

เรื่องฐานะทางสังคม อาจแยกเป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมสูงกว่า หรือ ต่ำกว่า เช่น นายจ้าง มักจะไม่ใช้ คะ ค่ะ ครับ กับลูกจ้าง แต่ลูกจ้างมักจะใช้คำเหล่านี้เมื่อพูดกับนายจ้าง

เรื่องความอาวุโส อาจแยกเป็น อาวุโสกว่า ด้อยอาวุโสกว่า หรือมีความเท่าเทียมกันเรามักจะใช้ คะ ค่ะ ครับ เมื่อพูดกับผู้ใหญ่ที่มีอาวุโสกว่า และเรามักใช้ ยะ ยะ จ๊ะ จ๊ะ กับผู้ที่ด้อยอาวุโสกว่าเรา

ทั้งสามเรื่องนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ยากที่จะแยกจากกันได้ และยากที่จะถือว่าข้อใดสำคัญมากน้อยกว่ากัน ในการเลือกใช้คำลงท้ายจึงต้องพิจารณาความเหมาะสมดังกล่าวข้างต้น

อมรา ภมรบุตร (1972) อธิบายคำลงท้ายว่า เป็นคำที่อยู่ในตำแหน่งสุดท้ายของประโยค ความหมายของคำลงท้ายจะมีความสัมพันธ์กับประโยคทั้งประโยค และให้ข้อสังเกตว่าส่วนใหญ่ของคำลงท้ายจะเป็นพวก interrogative particles ซึ่งเป็นคำลงท้ายแสดงการถาม นอกนั้นแล้วในลำดับท้ายสุดของการปรากฏร่วมกันของคำลงท้าย จะเป็นคำลงท้ายแสดงการถามนี้ และพวก polite particles ซึ่งแสดงลักษณะมาลาของประโยค และแสดงท่าทีของผู้พูดด้วย

ในการแบ่งจำพวกคำลงท้ายนั้น อมรา ภมรบุตร ใช้ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์เป็นเกณฑ์ และแบ่งคำลงท้ายออกเป็น 7 ประเภท เพื่อแสดงลำดับของการปรากฏก่อนหลังของคำลงท้ายเหล่านี้ ได้แก่

(ก) Intensifying Particles เป็นคำลงท้ายที่ปรากฏเป็นลำดับแรกของการเรียงลำดับการเกิดร่วมกันของคำลงท้าย เป็นคำลงท้ายที่เน้น ให้ความหมายของประโยคหนักแน่นยิ่งขึ้น เช่น สนุกจัง อากาศที่นี่ร้อนกว่าเมือง Buffalo หลายเท่านัก

(ข) Emphasizing Particles จะปรากฏในตำแหน่งต่อจาก Intensifying Particles ทางด้านความหมายนั้นไม่แตกต่างกันมากนัก ช่วยเน้นและเสริมความหมายของ Intensifying Particles เช่น สนุกจังเลย อากาศที่นี่ร้อนกว่าเมือง Buffalo หลายเท่านักนะ

(ค) Hortative Particles เป็นคำลงท้ายที่แสดงลักษณะประโยคคำสั่ง อ้อนวอน ชักชวน หรือบังคับ มีตำแหน่งที่เกิดตามหลัง Emphasizing Particles เช่น ทำเดี๋ยวนี้เลยเชียว นึกภาพเอานะซิ

(ง) Definite Particles มีความหมายชี้เฉพาะ ปรากฏในตำแหน่งหลัง hortative Particles แต่หน้าหน้า question particles เช่น ทำอย่างนี้เชียวแหละหรือ

(จ) Question Particles เป็นคำลงท้ายแสดงคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ (Yes - No Questions) เช่น ชอบกระดาศนี้มั๊ย เธอไม่มีเวลาพักผ่อนเลยหรือ

(ฉ) Post-question Particles คำลงท้ายแบบนี้มีเพียงคำเดียว คือ /เล่า/ ปรากฏในตำแหน่งหลัง question particles มีความหมายในเชิงถาม หรือบางครั้งแสดงความรู้สึกรำคาญของผู้พูด ในการพูดนั้น คำ /เล่า/ อาจแปรเป็น /ละ/ หรือ /ล่า/ เช่น อยากกินอะไรเล่า

(ช) Status Particles เป็นคำลงท้ายแสดงสถานะของผู้พูด และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง คำลงท้ายเหล่านี้แสดงความสุภาพเมื่อใช้พูดเหมาะสมกับความต่างทางสถานะของผู้พูดผู้ฟัง แต่จะแสดงความไม่สุภาพถ้าใช้ไม่เหมาะสมกับความ

ต่างทางสถานภาพดังกล่าว แต่บางครั้งแสดงความสนิทสนมมาก ๆ ในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน การเลือกใช้ Status Particles ขึ้นอยู่กับเพศ สถานะทางสังคมของผู้พูด และผู้ฟังด้วย เช่น นั่งลงซิคะ พูดไปซิยะ กูเองวะ

อมรา แสดงให้เห็นลักษณะการปรากฏร่วมกันของคำลงท้ายหลายๆคำในประโยคเดียวกันและให้ข้อสังเกตว่า คำลงท้ายจะปรากฏร่วมกันได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางความหมายและทางรูปประโยค ถ้าความหมายขัดแย้งกัน จะไม่ปรากฏร่วมกัน เช่น

* ไปกันจัง รูปประโยคเป็นประโยคชักชวน , สั่ง แต่คำลงท้าย 'จัง' ไม่ได้บอกความหมายในการสั่ง หรือ ชักชวน แต่เป็นคำลงท้ายที่เน้นความหมายของประโยคทั้งประโยค จึงไม่สามารถใช้ในประโยคแสดงการสั่ง หรือชักชวนได้

* ฉันชอบจังเออะ

'จัง' เป็นคำลงท้ายที่เน้นความหมาย มิได้มีความหมายสั่ง จึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับ 'เออะ' ซึ่งเป็นคำลงท้ายแสดงคำสั่ง หรือ ขอร้อง

นอกจากนี้แล้ว อมรา ยังสรุปหน้าที่ของคำลงท้ายไว้ 5 ประการ คือ

- ขยายความหมายของอนุประโยค
- ขยายความหมายของประโยคทั้งประโยค
- บอกการถาม (ซึ่งภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นอีกหลายภาษา เป็นการสลับที่ระหว่างประธาน กับ กริยาช่วย และลักษณะเสียงสูงขึ้น ในประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ)
- บอก ความรู้สึก ของผู้พูด เช่น มันใจ ประหลาดใจ หรือ สงสัย

- บอกอารมณ์ของผู้พูด เช่น โกรธ เจ็บเมย ประชด หรือ แสดงความไม่เชื่ออีกทั้งบอกความสุภาพ- ไม่สุภาพด้วย

ข. ศึกษาคำลงท้ายโดยใช้ตำแหน่งเป็นเกณฑ์ แล้วพิจารณาจัดหมวดหมู่ของคำลงท้ายตามลักษณะการใช้ และหน้าที่ ได้แก่งานวิจัยของ

บรรจบ พันธเมธา (2523) กล่าวถึงคำลงท้ายว่า คำลงท้ายคือคำอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คำกริยาช่วย แต่เป็นคำลงท้ายประโยค เช่น

เถอะ ใช้เป็นคำอนุญาตเชิงสั่ง เช่น กินเข้าไปเถอะ ถึงหมคก็ไม่ว่า

ใช้แสดงการชักชวน เชิญชวน เช่น มากินด้วยกันเถอะ

เถิด ใช้อย่างเดียวกับเถอะ ถือเป็นคำเดียวกัน

นะ นะ นะ นำ เถอะนะ เถอะนะ เถอะนำ คำทั้งหมดนี้ใช้ได้ทั้งสั่ง ทั้งเชิญชวน หรือชักชวน เช่น ออกไปนะ อย่าเข้ามานะ (คำสั่ง) ไปด้วยกันนะ ไปด้วยกันเถอะนะ ไปด้วยกันเถอะนะ ไปด้วยกันเถอะนำ ไปนำ ออกไปนำ อย่าอยู่เลยนำ ไปเถอะนำ (ชักชวน)

ละ ละ อาจจะกร่อนเสียงจากแล้ว หรือ เล่า ละ กร่อนจาก แล้ว ก็แสดงความหมายหลายอย่าง เช่น เอาละ (เอาแล้ว , พอแล้ว หรือที่เด็กร้องเวลาเล่นเอาเถิด เมื่อพร้อมให้เพื่อนเล่นได้จับได้แล้ว) ส่วน ละ กร่อนจาก เล่า เป็นการลงท้ายคำนามให้ฟังดีขึ้น ไม่ห้วน แต่มักใช้เฉพาะคนสนิทกัน เช่น ไปใหม่เล่า ไปใหม่ละ เป็นไรไปเล่า เป็นไรไปละ

ละ ใช้บอกกล่าว เช่นเดียวกับ นะ เช่น ไปละ กินละ บางทีใช้ นะ ประกอบด้วยเป็น ไปละนะ กินละนะ

ติ ติ ตินะ คำ ติ ใช้ได้หลายความหมาย ใช้เป็นเชิงอนุญาต หรือ คำสั่งอย่างไม่เด็ดขาด บางทีเหมือนเข้าซีก็มิ เช่น ไปติ ไปติ ใช้เวลาคอยรับเมื่อถูก

ถาม เช่น ไปชี้ ใช้ชี้ คำว่า ชี้ ไม่มีใช้ลงท้ายคำปฏิเสธ มีแต่ ไม่รู้ชี้ ใช้แสดงความไม่แน่ใจ แต่ก็ไม่ใช่ว่าไม่รู้เสียเลย

ชี้นะ ใช้ในการรับคำ หนักแน่นกว่า ชี้ เช่น เธอต้องไปนะ ก็ไปชี้นะ บอกไว้แล้ว

หอรอก ดอก ใช้เน้นความทั้งบอกเล่า และคำถาม เช่น ไม่สวยหอรอก เธอเองหอรอกหรือ

นวรรณ พันธุเมธา (2525) เรียกคำลงท้ายว่า 'คำเสริม' และอธิบาย 'คำเสริม' ว่า เป็นคำที่เสริมเข้าไปในประโยคเพื่อเน้นเจตนาของผู้พูดว่าต้องการบอกเล่า สั่ง ขอร้อง หรือถาม เป็นต้น หรือบอกสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่าเสมอกัน หรือสนิทสนมกันหรือไม่ แบ่งคำเสริมเป็น 3 ประเภทคือ

- ก. คำบอกมาลา
- ข. คำบอกการถาม
- ค. คำบอกสถานภาพ

ก. คำบอกมาลา คำบอกมาลานี้ไม่ค่อยใช้เมื่อสื่อสารด้วยการเขียน แต่มักใช้เสมอเมื่อสื่อสารด้วยการพูด ทำให้คำพูดน่าฟัง ไม่ห้วนสั้นเกินไป ทั้งยังเน้นเจตนาของผู้พูดอีกด้วยว่า ถาม สั่ง ขอร้อง หรืออ้อนวอน เป็นต้น

คำบอกมาลา อาจจัดเป็นพวกๆ เช่น พวก ละ นะ ชี เถอะ กระจ่าง หอรอก นะ นี่ หนอ แหะ

พวกละ ได้แก่ ละ ละ

พวกนะ ได้แก่ นะ นะ นา นำ น้า

พวกชี ได้แก่ ชี ชี้ ชี ชี้

พวกเถอะ ได้แก่ เถอะ เถิด

พวกกระมัง ได้แก่ กระมัง มัง มั่ง

พวกหรอก ได้แก่ หรอก ร้อก

พวกแน่ะ ได้แก่ แน่ะ

พวกนี่ ได้แก่ นี่ เนี่ย

พวกหนอ ได้แก่ หนอ น้อ

พวกแหละ ได้แก่ แหละ

ข. คำบอกคำถาม มี 2 คำ ได้แก่คำว่า 'ไหม' กับ 'หรือ' ทั้งสองคำมีตำแหน่งอยู่ท้ายประโยค แต่ความหมายผิดกัน

'หรือ' ใช้เมื่อผู้ถามได้ทราบเรื่องราวมาบ้างแล้ว ต้องการถามเพื่อความแน่ใจ ผู้ถามคาดว่าผู้ตอบจะตอบรับ หรือบางทีก็ไม่ต้องถามคำตอบ

'ไหม' ใช้เมื่อผู้ถามไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน ผู้ถาม ถามเพราะต้องการคำตอบและไม่ได้คาดว่าคำตอบจะเป็นตอบรับ หรือ ปฏิเสธ

'ไหม' ใช้กับประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่ยังไม่มาถึง และแสดงประสบการณ์ได้แต่ไม่ใช้กับประโยคที่แสดงว่ากริยานั้นสำเร็จลงแล้ว หรือ กำลังดำเนินอยู่

อนึ่ง คำว่า 'ไหม' กับ 'หรือ' อาจประสมกับคำอื่น เป็นใช่ไหม ไม่ใช่หรือ หรือเปล่า หรือยัง

ค. คำบอกสถานภาพ เป็นคำที่ใช้แสดง เพศ วัย ของผู้พูดฐานะของผู้ฟัง และท่าทีของผู้พูดต่อผู้ฟัง เช่น ค่ะ , ค๊ะ , จ๊ะ , จ๊ะ , ยะ , ย๊ะ , เพคะ , ะ , ครับ , วะ , โวย เป็นต้น

คำเหล่านี้มีลักษณะพิเศษ คือ เมื่อพูด เสียงอาจสั้น หรือ ยาว และเป็นเสียงสูงต่ำ แตกต่างจากตัวอักษรกำกับ เช่น 'ละ' เวลาพูดอาจจะเป็น ลา (เสียงสั้นกว่า ลา ที่หมายถึงสัตว์ชนิดหนึ่ง) ลี เวลาพูดอาจจะเป็น ลี (เสียงสั้นกว่า ลี ในคำว่า ลีโร) เอะ เวลาพูดอาจจะเป็น เทอ (เสียงสั้นกว่า เธอ) น้า เวลาพูดอาจจะเป็น น้า (เสียงไม่ตรงกับ น้า ที่หมายถึง น้องของแม่ ที่เคียวนัก) เมื่อไม่อาจบันทึกเป็นตัวอักษรได้ตรงตามเสียง ผู้อ่านก็ต้องกำหนดเอาเองให้ถูกต้องตามความหมาย เพราะเมื่อเราออกเสียงต่างกัน ความหมายของคำก็ต่างกันไปด้วย

พรพนี รทรวณีย์ (1974) อธิบายคำลงท้ายว่า เป็นหมวดคำที่มีลักษณะพิเศษและมีบทบาทในประโยคภาษาไทยมากหมวดหนึ่ง ปรากฏในตำแหน่งท้ายประโยค และคำลงท้ายมีลักษณะทางเสียงเกี่ยวข้องกับเสียงสูงต่ำ หรือการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงวรรณยุกต์ (Terminal contours) และทั้ง Terminal contours และระดับเสียงของคำลงท้าย จะมีความสัมพันธ์กับความหมายของประโยคด้วย เช่น

/rǎo ↑ / : / ca pay duu nang kan rǎo ↑ /

จะ ไป ดู หนังสือ เรือ

ใช้ในประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

/rǎo ↑ / : / ca pay duu nang kan rǎo ↑ /

จะ ไป ดู หนังสือ เรือ

ใช้แสดงเจตนาของผู้พูดว่า ต้องการถามด้วยความต้องการได้รับคำตอบที่แน่นอนจากผู้ฟัง

/rǎok ↑ / : / mǎy chǎa rǎok ↑ /

ไม่ เชื่อ เรือ

ใช้แสดงความรู้สึกคัดค้าน

/rook ↑ / : / m'ây ch'f'a rook ↑ /

ไม่ เชื่อ หรือ

ใช้แสดงเจตนาจะยืนยันความรู้สึกคัดค้าน

พรรณานี้ แบ่งคำลงท้ายเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

ก. Question Sentence Particles เป็นคำลงท้ายแสดงการถาม เช่น เหนอ , ไหม

ข. Attitude Sentence Particles เป็นคำลงท้ายแสดงความรู้สึกนึกคิดของผู้พูด เช่น นะ ละ หรือก เอะ ะ กระมัง เป็นต้น

ค. Status Sentence Particles เป็นคำลงท้ายที่บอกสถานะของผู้พูด และบอกความสัมพันธ์ทางสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟังด้วย นอกจากนั้นยังเป็นคำลงท้ายแสดงความสุภาพ เช่น ค่ะ ครับ ฮะ จ๊ะ ยะ วะ เป็นต้น

พัชรินทร์ ปิยะสันติวงศ์ (1981) อธิบายความหมายของคำลงท้ายว่าเป็นคำที่มีหน้าที่หลักในการแสดง ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และบอกว่าผู้พูดมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังพูดมากน้อยเพียงไร เขื่อนั้นแค่นั้น คำลงท้ายนี้แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

ก. Status Particles บอกสถานภาพของผู้พูด ได้แก่ ครับ ค่ะ ค่ะ ขา ฮะ ฮะ จ๊ะ จ๊ะ จ๋า ยะ ยะ วะ วะ ไว้ย เป็นต้น

ข. Question Particles เป็นคำลงท้ายที่แสดงการถามแบบ คอปรับ-ปฏิเสธ (yes-no Questions) มี 2 คำ คือ 'หรือ' และ 'ไหม' ส่วนคำลงท้ายแสดงการถามที่เป็นคำประสมกับคำคอบปรับ 'ใช่' หรือคำคอบปฏิเสธ 'ไม่' และ 'เปล่า' เป็น 'ใช่ไหม' 'ใช่หรือเปล่า' ก็รวมอยู่ในคำลงท้ายประเภทนี้ด้วย

ค. Mood Particles เป็นคำลงท้ายที่แสดงอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ของผู้พูดในสถานการณ์ที่พูดคำนั้นๆ คำลงท้ายประเภทนี้ได้แก่ นะ นำ ละ หละ แล้ว เล่า หรอก แหละ เถิด ชี ชี มัง (กระมัง) เสีย เลย ที หนอย ด้วย นี ใจ เชียว (ทีเดียว) เป็นต้น

พัชรินทร์ ให้ตัวอย่างการปรากฏในถ้อยคำของคำลงท้ายทั้งสาม ประเภทดังกล่าว โดยให้ตัวอย่างสถานการณ์ที่เกิด และเน้นการอธิบายสถานการณ์แวดล้อมที่ทำให้พูดคำลงท้ายนั้นๆ พร้อมทั้งแสดงลักษณะและโครงสร้างทางเสียง (Phonology) โครงสร้างทางไวยากรณ์ (Syntax) และความหมาย (Semantics) ของคำลงท้ายอย่างละเอียด นอกจากนี้แล้ว พัชรินทร์ยังได้ศึกษาการเกิดร่วมของคำลงท้ายอีกด้วย ในการศึกษา คำลงท้ายนั้น พัชรินทร์ พยายามอธิบายคำลงท้ายในแง่ของภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) ด้วย เพื่อให้เห็นว่าคำลงท้ายในภาษาไทยนั้น ผู้พูดจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด และผู้ฟัง อีกทั้งสถานภาพของทั้งผู้พูดและผู้ฟังด้วย

จะเห็นว่า งานวิจัยเรื่องคำลงท้ายที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เริ่มชี้ให้เห็น ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายบ้างแล้ว แม้ว่า งานของวิจิตร บวรจบ นววรรณ จะมีได้แสดงลักษณะทางเสียงและโครงสร้างเสียง (Phonology) ก็ตาม แต่น่าสังเกตว่า ทั้งสามท่านได้แสดงความต่างของระดับเสียงด้วยเครื่องหมายวรรณยุกต์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานของนววรรณ พันธุเมธา พยายามอธิบายทั้งลักษณะความสั้น-ยาว และเสียงสูงต่ำ ของวรรณยุกต์ โดยเปรียบเทียบกับคำในหมวดคำอื่นๆ ที่มีลักษณะเสียงคล้ายกัน เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างของเสียงดังกล่าวชัดเจนขึ้น

งานศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาลักษณะทางเสียงเป็นเกณฑ์สำคัญ (2.1.2)

เทอด ชวนคงชู (1956) ได้วิเคราะห์เสียงของคำลงท้ายในภาษากรุงเทพ และอธิบายว่า คำลงท้ายจะมีลักษณะทางเสียงที่แตกต่างจากคำปรกติอื่นๆ ในภาษา โดยเฉพาะในด้านความสูงต่ำของระดับเสียง ความสั้นยาวของพยางค์ และลักษณะการปิดเปิดเส้นเสียงในการลงท้ายพยางค์สำหรับคำในภาษาไทยนั้น จะมีระดับเสียงวรรณยุกต์กำกับอยู่แน่นอนทุกคำ ถ้าระดับเสียงวรรณยุกต์ต่างหรือแปรไป จะกลายเป็นคนละคำ

มีความหมายประจำคำ (Lexical meaning) ต่างออกไปเป็นคนละคำ เช่น ข่า /kʰaː/ หมายถึงอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย ประกอบด้วยสระเสียงยาว และระดับเสียงเป็นเสียงขึ้น แต่ถ้าระดับเสียงเปลี่ยนเป็นเสียงต่ำ ความหมายของคำจะเปลี่ยนไปเป็น ข่า /kʰaː/ หมายถึงหัวของพืชชนิดหนึ่ง แต่สำหรับลักษณะของคำลงท้ายไม่เป็นเช่นนั้น กล่าวคือ คำลงท้ายคำหนึ่งๆ สามารถมีหลายรูปเสียงได้โดยที่ยังคงเป็นคำเดิม แม้ว่าระดับเสียงจะต่างกันก็ตามแต่แสดงความต่างของความรู้สึกนึกคิดหรือเจตนาของผู้พูด เช่น /kʰa/ ซึ่งเป็นคำลงท้ายที่แสดงความสุขภาพของผู้หญิงนั้น สามารถมีหลายรูปเสียงได้ โดยต่างกันทางความสั้นยาวของพยางค์ และระดับเสียง และจะปรากฏในรูปประโยคต่างกัน เช่น

/kʰaːfɔ/ ค่ะ ประกอบด้วยสระเสียงสั้น ระดับเสียงตก เส้นเสียงเปิด
ปรากฏในรูปประโยคบอกเล่า

/kʰaːho/ ค่ะ ประกอบด้วยสระเสียงสั้น ระดับเสียงสูง เส้นเสียงเปิด
ปรากฏในรูปประโยคคำถาม

นอกจากนั้นแล้ว คำลงท้ายบางคำ แม้จะมีลักษณะเสียงคล้ายลักษณะทางเสียงของคำหมวดอื่น ๆ แต่เสียงของคำลงท้ายก็จะต่างไปจากคำดังกล่าว เช่น /nəː/ ในตัวอย่าง

lɛːw ʔa - rāy ʔik nəː

แล้ว อะ - ไร อีก น้ำ

lɛːw ʔa - rāy ʔik nəːho

แล้ว อะ ไร อีก น้ำ

คำว่า 'น้ำ' /nəːho/ ในประโยคที่สองซึ่งเป็นคำลงท้ายนั้น เสียงสูงและยาวกว่าคำว่า 'น้ำ' /nəː/ ในประโยคแรกที่เป็นคำเรียกขาน

ด้วยความแตกต่างที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. คำลงท้ายต่างจากคำหมวดอื่นในแง่ของการแปรเสียง กล่าวคือ คำหมวดอื่น ถ้าเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จะทำให้ความหมายคำต่างไปทันที ส่วนคำลงท้ายนั้น ยังคงเป็นคำลงท้ายคำเดิม แม้จะมีการแปรเสียงดังยกตัวอย่างไปแล้วข้างต้น

2. คำลงท้ายบางคำ มีเสียงคล้ายกับคำหมวดอื่น แต่ก็ออกเสียงต่างจากคำหมวดอื่นๆ ดังกล่าวทำให้ยากแก่การอธิบายเสียงคำลงท้ายให้ต่างจากคำหมวดดังกล่าว

เทอด จึงอธิบายคำลงท้ายให้เห็นระบบของลักษณะทางเสียงที่แตกต่างจากคำหมวดอื่นๆ โดยคิดองค์ประกอบทางเสียง 3 ระบบในการวิเคราะห์เสียงของคำลงท้ายในภาษาไทยกรุงเทพ ดังนี้

1. ระบบที่เกี่ยวกับระดับเสียงสูงต่ำ (The intonation system) แบ่งเป็น 5 ระดับเสียง คือ

- 1.1 เสียงตก ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ f เป็น cv^f
- 1.2 เสียงขึ้น ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ r เป็น cv^r
- 1.3 เสียงสูง ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ h เป็น cv^h
- 1.4 เสียงกลาง ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ m เป็น cv^m
- 1.5 เสียงต่ำ ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ l เป็น cv^l

2. ระบบความสั้นยาวของพยางค์ (The quantity system) แบ่งเป็น

- 2.1 พยางค์ที่มีเสียงยาว ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ : เป็น cv[:]
- 2.2 พยางค์ที่มีเสียงสั้น ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ , เป็น cv[,]

3. ระบบการลงท้ายพยางค์ (The terminal system) แบ่งเป็น

ก. การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียง (glottalized) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ ' เป็น cv'

ข. การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียง (non-glottalized) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ ⁰ เป็น cv⁰

ตัวอย่างเช่น

fɯ̃:n m̄ān p̄iək j̄āŋŋi:¹ m̄ān caʔ t̄iʔ ru:h²

พิน มัน เปียก ยังนี่.....มัน จะ คิด รื้อ

/ru:h⁰/ เป็นคำลงท้ายที่มีลักษณะทางเสียงคือ เป็นพยางค์ที่มีเสียงยาวมีระดับเสียงสูง และมีการลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียง

j̄ā: th̄ām p̄én l̄èn p̄āi n̄a:m⁰.....man rūəŋ kh̄i:

อย่า ทำ เป็น เล่น ไป นา มัน เรื่อง คอ

kh̄ăt: b̄ă:t t̄ā:i th̄i: d̄iəu

ขาด บาด ตาย ที่ เดียว

/n̄a:m⁰/ เป็นคำลงท้ายที่มีลักษณะทางเสียงคือ เป็นพยางค์ที่มีเสียงยาวระดับเสียงเป็นเสียงกลาง และมีการลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียง

1 เครื่องหมาย แสดงว่ามีการหยุดเว้นระยะ (pause)

2 สำหรับคำอื่นๆที่ไม่ใช่คำลงท้าย เทอด ชวนชูคง ใช้สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงตามแบบของ E.J.A. Henderson. (1949)

nī: ɛ̄ ɿ kháu wà: thām khūn bī: chā: thò:t
 นี้ แหละ เขา ว่า ทำ คุณ นู ชา โทษ

/ɛ̄ ɿ/ เป็นคำลงท้ายที่มีลักษณะทางเสียงคือ เป็นพยางค์ที่มีเสียงสั้น ระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ และมีการลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียง

การแสดงลักษณะทางเสียงของคำลงท้าย ด้วยระบบของคํประกอบทางเสียง 3 ลักษณะดังกล่าวข้างต้นของทอด ชวนคงชู ทำให้เข้าใจความแตกต่างทางเสียงของหมวดคำลงท้ายกับคำหมวดอื่นๆได้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้สามารถออกเสียงตามเสียงที่แท้จริงของคำลงท้ายต่างๆนั้นได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

งานศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาเสียงและความหมาย (2.1.3)

รุ่งอรุณ ทิมชนหเถียร (2527) ศึกษาคำลงท้ายโดยเน้นลักษณะทางเสียงเป็นเกณฑ์สำคัญ และใช้ระบบการอธิบายลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายเช่นเดียวกับทอด ชวนคงชู มาอธิบายลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายในภาษาไทยเชียงใหม่ นอกจากนั้นแล้วยังศึกษาลักษณะทางอรรถศาสตร์ของคำลงท้ายแต่ละคำ โดยพิจารณาเงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ 4 ประการ ตามที่ Fillmore¹ กล่าวไว้ในบทความของเขาว่า

ในการที่คำหนึ่งๆจะปรากฏในข้อความนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขหลายประการซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ช่วยอธิบายความหมายของคำ เงื่อนไขบางข้อเป็นเงื่อนไขทางสังคม และเงื่อนไขบางข้อเป็นเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์

เงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ทั้ง 4 ประการดังกล่าว รุ่งอรุณ พบว่าสามารถอธิบายให้เห็นลักษณะของคำลงท้ายได้ชัดเจน และทำให้เข้าใจการใช้คำลงท้ายว่า มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด และผู้ฟังอย่างไร รุ่งอรุณให้รายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขทั้ง 4 ประการดังนี้

¹ Charles J. Fillmore "Type of Lexical Information" Semantics. Danny D. Steinberg and Leon A. Jakobovits , edited. (Cambridge : University Press , 1971) , P. 370.

1. ความเบื้องต้น (Presupposition) หมายถึง ความรู้ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความเข้าใจร่วมกัน หรือรับรู้ร่วมกันอยู่ก่อนที่จะมีการกล่าวข้อความออกมา โดยที่ความรู้นี้จะไม่ปรากฏในข้อความ ความรู้ดังกล่าวนี้แม้จะไม่ปรากฏในข้อความที่กล่าว แต่ก็มีความสำคัญต่อความเข้าใจข้อความที่กล่าวออกมา เพราะหากปราศจากความรู้นี้แล้วข้อความที่กล่าวก็จะไม่มีความหมาย เช่น ในข้อความที่ว่า เขาเสียใจที่ไม่ใช่คนไทย ความเบื้องต้นที่จะทำให้ประโยคสื่อความหมายได้ก็คือ ความรู้ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีร่วมกันว่า เขาต้องไม่ใช่คนไทย มิฉะนั้นเขาจะพูดประโยคนี้ไม่ได้ ความเบื้องต้นนี้อาจครอบคลุมทั้งสถานการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และเรื่องภาษา แต่รุ่งอรุณ จำกัดการใช้ความเบื้องต้นเฉพาะเรื่องของภาษาเท่านั้น เช่น การใช้คำลงท้าย 'ต่างหาก' ในภาษากรุงเทพฯ นั้น ต้องมีความเบื้องต้นว่า ได้มีการพูดอะไรอย่างหนึ่งซึ่งขัดแย้งกับข้อความที่มีคำว่า 'ต่างหาก' ปรากฏอยู่

2. ความบอกข้อมูลใหม่ (Assertion) หมายถึงคำลงท้ายที่มีหน้าที่ในการบอกข้อมูลใหม่โดยที่ไม่มีความหมายอื่นใดร่วมด้วย

3. รูปประโยค เป็นอรรถลักษณะที่เป็นเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ หมายถึงการที่คำลงท้ายแต่ละคำนั้นสามารถปรากฏในรูปประโยคชนิดใดก็ได้บ้าง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นอรรถลักษณะที่เป็นเงื่อนไขทางสังคม หมายถึงความสัมพันธ์ทางด้านสถานภาพทางสังคม (ฐานะทางสังคมและความมีอาวุโส) หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งมีส่วนในการเลือกใช้คำลงท้าย

ด้วยเงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ 4 ประการดังกล่าว รุ่งอรุณได้แบ่งประเภทของคำลงท้ายในภาษาไทยเชิงใหม่ได้ 6 ประเภทใหญ่ๆดังนี้

- คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการขัดแย้ง
- คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการชักชวน ขอร้อง หรือ อ้อนวอน
- คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการสั่ง หรือ ตักเตือน

- คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการคาดคะเน
- คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการบอกข้อมูลใหม่
- คำลงท้ายที่แสดงความหมายเกี่ยวกับความสุภาพ

ประเภทของคำลงท้ายทั้ง 6 ประเภทตามลักษณะทางอรรถศาสตร์นั้น รุ่งอรุณ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเสียงและลักษณะทางอรรถศาสตร์ จนสรุปได้ว่า

ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายในภาษาไทยใหม่นั้น นอกจากจะช่วยแบ่งความหมายย่อยของคำลงท้ายที่แบ่งตามลักษณะทางอรรถศาสตร์แล้ว ยังแสดงให้เห็นว่า คำลงท้ายที่แบ่งตามลักษณะทางอรรถศาสตร์นั้นมีลักษณะทางเสียงที่ชัดเจน เช่น คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการสั่ง จะมีระดับเสียงต่ำระดับ หรือเสียงต่ำ-ตก คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการบอกข้อมูล จะมีระดับเสียงกลางระดับ เป็นต้น

จากการศึกษาคำลงท้ายที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า งานของ เทอด ชวนคงชู และรุ่งอรุณ ทิมชุนเหเถียร มีวิธีการอธิบายลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายที่ชัดเจนอีกทั้งยังเป็นวิธีการอธิบายความต่างของเสียงในคำลงท้าย กับเสียงในคำหมวดอื่นที่คล้ายคลึงกันได้ดียิ่ง เท่าที่ผ่านมาผู้สนใจศึกษาคำลงท้ายท่านอื่นๆพยายามอธิบายความแตกต่างดังกล่าวแต่ก็ไม่ชัดเจนเท่า นอกจากนี้แล้ว การบันทึกข้อมูลทางเสียงอย่างชัดเจนนี้เป็นประโยชน์แก่การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสัทลักษณะ กับความหมายของคำลงท้ายได้ดีด้วย ผู้วิจัยจึงใช้ระบบเสียงของคำลงท้ายทั้งสามระบบตามที่เทอดใช้ในการอธิบายลักษณะทางเสียง (Prosodies) ของคำลงท้ายในภาษาระยะของ

งานศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาความหมายในแง่ของวัจนกรรม (Speech Act) (2.1.4)

จิตราภรณ์ เกียรติไพบลย์ (2525) ศึกษาคำลงท้ายแสดงการถาม ในฐานะที่เป็นหน่วยสื่อสารชนิดหนึ่ง มีหน้าที่ในการถามคำถาม โดยผู้พูดมีความตั้งใจและความต้องการที่จะได้รับคำตอบจริงๆและแบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ เป็น 2 ชนิด คือ

ก. คำถามแท้ ได้แก่คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยคำแสดงคำถาม หรือเปล่า หรือยัง ไหม เป็นคำถามแท้จริงซึ่งผู้พูดต้องการทราบ และค้นหาคำตอบจริงๆ

ข. คำถามทดสอบ ได้แก่คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยคำแสดงคำถาม หรือเปล่า หรือยัง หรือ เป็นคำถามที่ผู้พูดต้องการทดสอบว่าผู้ฟังนั้นทราบเรื่องราวหรือข้อมูลนั้นๆจริงหรือไม่

จิตราภรณ์ได้ใช้เกณฑ์กำหนดจำแนก เพื่อแยกคำแสดงคำถามแต่ละคำออกจากกัน ทั้งนี้การศึกษาของจิตราภรณ์ตั้งบนรากฐานของทฤษฎี วจนกรรม (Speech Act)¹ ซึ่ง John R. Searle (1969) ศึกษาไว้ งานของจิตราภรณ์เป็นการศึกษาต่อจากงานของ ปราณี กุลละวณิชย์ (2523)²

เจดีย์ว เอกนิยม (2529) ศึกษาเปรียบเทียบรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในงานแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ได้ข้อสรุปว่า รูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาอังกฤษและในภาษาไทยไม่ตรงกันแบบรูปต่อรูป ทั้งนี้เจดีย์วใช้เกณฑ์ทางความหมาย 4 เกณฑ์ในการจำแนกคำถามที่ศึกษา ได้แก่

ก. เกณฑ์ความหมายที่หนึ่ง รูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่จะเข้าเกณฑ์ความหมายที่หนึ่งต้องเป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีความหมายนำเสนอเป็นข้อมูลใหม่ ผู้พูดถามเพราะต้องการคำตอบรับ-ปฏิเสธ ทั้งนี้โดยผู้พูดไม่มีความเชื่อดั้งเดิมคือ ไม่มีทัศนคติใดๆต่อความนำเสนอ

¹ 'Speech Act' นี้เนวิทยาพนธ์ของจิตราภรณ์ ใช้คำภาษาไทยว่า "วจิปฏิบัติ"

² ปราณี กุลละวณิชย์ , ผู้พูดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในวารสาร-อักษรศาสตร์ (ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม 2523.) : 46-53.

ข. เกณฑ์ความหมายที่สอง รูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่จะเข้าเกณฑ์ความหมายที่สองต้องเป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีความนำเสนอเป็นข้อมูลเก่า ถึงแม้ผู้พูดจะมีความรู้เกี่ยวกับความที่นำเสนอ แต่ผู้พูดไม่มีความเชื่อดังเดิม คือไม่มีทัศนคติใดๆต่อความนำเสนอ เปิดโอกาสให้ผู้ตอบเลือกตอบ แสดงความเป็นกลางของผู้พูด

ค. เกณฑ์ความหมายที่สาม รูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่จะเข้าเกณฑ์ความหมายที่สามต้องเป็นคำถามแบบตอบรับปฏิเสธที่มีความนำเสนอเป็นข้อมูลเก่า ผู้พูดถามเพราะมีความเชื่อดังเดิมว่าความนำเสนอไม่นั้นไม่เป็นจริง ต้องการคำตอบปฏิเสธเพื่อยืนยันความเชื่อของตนเอง

ง. เกณฑ์ความหมายที่สี่ รูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่จะเข้าเกณฑ์ความหมายที่สี่ต้องเป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่มีความนำเสนอเป็นข้อมูลเก่าหรือข้อมูลใหม่ ผู้พูดถามเพราะมีความเชื่อดังเดิมว่า ความที่นำเสนอเป็นจริง ต้องการคำตอบเพื่อยืนยันความเชื่อของตน

จากการศึกษางานวิจัยในแง่ของวัจนกรรม (speech act) ทั้งสองดังกล่าว ทำให้ได้ข้อสรุปดังที่ปราณี กุลละวณิชย์ (2523) กล่าวไว้ในบทคัดย่อว่า

การวิเคราะห์คำถามนั้น นอกจากต้องวิเคราะห์ในแง่ของโครงสร้างของประโยคคำถามแล้วยังต้องพิจารณาลักษณะทางอรรถศาสตร์บางประการด้วย ทั้งนี้เพราะลักษณะทางอรรถศาสตร์อาจช่วยอธิบายความแตกต่างของคำถามต่างชนิด ซึ่งไม่อาจอธิบายได้โดยการวิเคราะห์ในแง่ของโครงสร้างแต่เพียงอย่างเดียว

ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาคำลงท้ายก็เช่นเดียวกับการวิเคราะห์คำถาม กล่าวคือ ไม่เพียงแต่โครงสร้างของประโยคหรือถ้อยคำเท่านั้นที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อสาร ลักษณะทางอรรถศาสตร์ในแง่ของรูปประโยค วัจนกรรม เจตนา และความรู้สึกนึกคิด ยังมีความสำคัญต่อการสื่อสารความหมายของคำลงท้ายนั้นๆด้วย และผู้วิจัยเชื่อว่า ลักษณะทางอรรถศาสตร์ดังกล่าวยังมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับลักษณะทางสัทศาสตร์ของคำลงท้าย ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากคำในหมวดคำอื่นๆอีกด้วย

2.2 การใช้สัญลักษณ์แทนเสียง

การใช้สัญลักษณ์แทนเสียงต่างๆในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แยกสัญลักษณ์เป็น 2 ลักษณะ คือ

สัญลักษณ์แทนเสียงคำลงท้าย (2.2.1)

สัญลักษณ์แทนเสียงคำหมวดอื่นๆในถ้อยความเดียวกัน (2.2.2)

2.2.1 สัญลักษณ์แทนเสียงคำลงท้าย

ผู้วิจัยเลือกใช้สัญลักษณ์แทนเสียงคำลงท้ายด้วยระบบของคัพระกอบทางเสียงสามระบบตามที่เทอด ชวนคงชู ใช้นั้น ด้วยเหตุผลสำคัญ 4 ประการดังนี้คือ

ก. คำลงท้ายต่างจากคำหมวดอื่นในแง่ของการแปรเสียง กล่าวคือ คำหมวดอื่น ถ้าเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จะทำให้ความหมายคำต่างไปทันที ส่วนคำลงท้ายนั้น ยังคงเป็นคำเดิม แม้จะมีการแปรเสียงไปก็ตาม

ข. คำลงท้ายบางคำมีเสียงคล้ายกับคำหมวดอื่น แต่ก็ออกเสียงต่างจากคำหมวดอื่นๆ ดังกล่าว ทำให้ยากแก่การอธิบายความแตกต่างของเสียงในคำลงท้ายกับเสียงในคำต่างหมวดที่บังเอิญมาคล้ายกัน

ค. การใช้สัญลักษณ์แทนเสียงคำลงท้ายตามระบบที่ เทอด คิดขึ้นนั้น ทำให้ง่ายแก่การแยกความแตกต่างทางเสียงของคำลงท้ายกับคำหมวดอื่นๆในถ้อยความเดียวกันได้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นการแก้ปัญหาในข้อสองดังกล่าวแล้ว

ง. สัญลักษณ์แทนเสียงคำลงท้ายซึ่งใช้แยกจากสัญลักษณ์แทนเสียงคำหมวดอื่นในถ้อยความเดียวกันนี้ ช่วยให้การบันทึกข้อมูลทางเสียงสะดวก และถูกต้องชัดเจนมากขึ้น และเป็นประโยชน์แก่การจำแนกคำลงท้ายตามลักษณะทางเสียง และการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับอรรถลักษณะของคำลงท้ายด้วย

สัญลักษณ์แทนเสียงคำลงท้ายในภาษาระยะของ ทั้งสามระบบ ได้แก่

2.2.1.1 สัญลักษณ์แทนระดับเสียงสูงต่ำของพยางค์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

ก. ลักษณะเสียงคงระดับ ได้แก่

เสียงสูงคงระดับ (high-level) แทนด้วยสัญลักษณ์ h
ปรากฏในพยางค์ cvh

เสียงกลางคงระดับ (mid-level) แทนด้วยสัญลักษณ์ m
ปรากฏในพยางค์ cvm

เสียงต่ำคงระดับ (low-level) แทนด้วยสัญลักษณ์ l
ปรากฏในพยางค์ cvl

ข. ลักษณะเสียงเปลี่ยนระดับ มี 2 ประเภทใหญ่ คือ เสียงเปลี่ยนระดับทิศทางเดียวและเสียงเปลี่ยนระดับสองทิศทาง

(ก) เสียงเปลี่ยนระดับทิศทางเดียว ได้แก่

เสียงสูงตก (high-fall) ใช้สัญลักษณ์ hf
ปรากฏในพยางค์ cvhf

เสียงกลางตก (mid-fall) ใช้สัญลักษณ์ mf
ปรากฏในพยางค์ cvmf

เสียงต่ำตก (low-fall) ใช้สัญลักษณ์ lf
ปรากฏในพยางค์ cvlf

เสียงสูงขึ้น (high-rise) ใช้สัญลักษณ์ hr
ปรากฏในพยางค์ cvhr

เสียงกลางขึ้น (mid-rising) ใช้สัญลักษณ์
mr ปรากฏในพยางค์ cvmr

เสียงต่ำขึ้น (low-rise) ใช้สัญลักษณ์ lr
ปรากฏในพยางค์ cvlr

ลักษณะเสียงเปลี่ยนระดับทิศทางเดียวนี้
ตามข้อมูลภาษาละของที่ศึกษา มีลักษณะพิเศษคือเป็นเสียงคงระดับก่อนเปลี่ยนทิศทาง ดังนี้

เสียงกลางคงระดับตก (mid-mid-fall) ใช้
สัญลักษณ์ mmf ปรากฏในพยางค์ cvmmf

เสียงกลางคงระดับขึ้น (mid-mid-rise) ใช้
สัญลักษณ์ mmr ปรากฏในพยางค์ cvmmr

(๑) เสียงเปลี่ยนระดับ 2 ทิศทาง ได้แก่

เสียงสูง-ขึ้น-ตก (high-rise-fall) ใช้
สัญลักษณ์ hrf ปรากฏในพยางค์ cvhrf

เสียงกลาง-ขึ้น-ตก (mid-rise-fall) ใช้
สัญลักษณ์ mrf ปรากฏในพยางค์ cvmrf

เสียงต่ำ-ขึ้น-ตก (low-rise-fall) ใช้
สัญลักษณ์ lrf ปรากฏในพยางค์ cvlrf

เสียงสูง-ตก-ขึ้น- (high-fall-rise) ใช้
สัญลักษณ์ hfr ปรากฏในพยางค์ cvhfr

เสียงกลาง-ตก-ขึ้น (mid-fall-rise) ใช้
สัญลักษณ์ mfr ปรากฏในพยางค์ cvmfr

เสียง ต่ำ-ตก-ขึ้น (low-fall-rise) ใช้

สัญลักษณ์ lfr ปรากฏในพยางค์ cvlfr

2.2.1.2 สัญลักษณ์แทนความสั้นยาวของพยางค์ ใช้

สัญลักษณ์ 2 แบบคือ

ใช้สัญลักษณ์ . แทนเสียงสั้น ปรากฏในพยางค์ cv .

ใช้สัญลักษณ์ : แทนเสียงยาว ปรากฏในพยางค์ cv :

2.2.1.3 สัญลักษณ์แสดงการปิดเปิดเส้นเสียงตอนท้ายพยางค์

ใช้สัญลักษณ์ 2 แบบ คือ

คำลงท้ายที่มีการปิดเส้นเสียงตอนท้ายพยางค์ ใช้สัญลักษณ์ ?
แทน ปรากฏในพยางค์ cv?

คำลงท้ายที่มีการเปิดเส้นเสียงตอนท้ายพยางค์ ใช้สัญลักษณ์ 0
แทน ปรากฏในพยางค์ cv⁰

เมื่อนำระบบทั้งสามมารวมกัน เพื่อแสดงสัญลักษณ์ของคำลงท้ายจะ
ปรากฏตามลำดับดังนี้

- ระดับเสียงสูง-ต่ำ
- ความสั้นยาวของเสียง
- การปิด-เปิดเส้นเสียงตอนท้ายพยางค์

เช่น คำว่า ne^{h.0} เป็นคำลงท้ายที่มีเสียงสูงคงระดับ สั้น เส้นเสียงเปิดตอนท้าย

ne^{h.?} เป็นคำลงท้ายที่มีเสียงสูงคงระดับ สั้น เส้นเสียงปิดตอนท้าย

ne^{h:?} เป็นคำลงท้ายที่มีเสียงสูงคงระดับ ยาว เส้นเสียงปิดตอนท้าย

2.2.2 สัญลักษณ์แทนเสียงของคำหมวดอื่นๆในถ้อยความที่มีคำลงท้าย

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาความหมายของคำลงท้ายในภาษาระยะของจากปริบท ถ้อยความที่คำลงท้ายนั้นๆปรากฏอยู่ งานวิจัยครั้งนี้จึงต้องแสดงบริบทของถ้อยความที่เกี่ยวข้อง แม้จะมีได้เน้นความสำคัญ และเพื่อความสะดวกในการศึกษาคำลงท้ายในปริบท ถ้อยความดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ตามระบบที่สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2522) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดระยองไว้

ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยระยองอำเภอมือง ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วย หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วย หน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วย และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วย ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ ในภาษาระยะถิ่นอำเภอมือง

ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วย สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วย ดังตารางแสดงสัญลักษณ์บอกฐานที่เกิดและลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะต่อไปนี้

ตารางที่ 1 : สัญลักษณ์แสดงฐานที่เกิดและลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะ

ลักษณะของหน่วยเสียง	ฐานที่เกิด	ริมฝีปากทั้งสอง	ริมฝีปาก-ล่าง ฟันบน	ปุ่มเหงือก	ใกล้เพดานแข็ง	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง
1. ระเบิด		-p- b- ph-		-t- d- th-			-k- kh-	-ʔ-
2. กิ่งเสียดแทรก					c- ch-			
3. เสียดแทรก			f-	s-				h-
4. นาสิก		-m-		-n-			-ŋ-	
5. ข้างลิ้น				l-				
6. กิ่งสระ		-w-				-j-	(-w-)	

หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏร่วมกันได้ในตำแหน่งพยัญชนะต้น ในภาษาระยะของถิ่นอำเภอเมือง มีหน่วยเสียงระเบิด 4 หน่วยเสียงเป็นหน่วยเสียงที่ 1 มีหน่วยเสียงข้างลิ้นเท่านั้นที่ปรากฏเป็นหน่วยเสียงที่ 2 ดังนี้ pi , phi , ki , khi

2.2.2.2 หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงสระในภาษาถิ่นย่อยระยะของอำเภอเมือง มี 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสม

ก. หน่วยเสียงสระเดี่ยว หน่วยเสียงสระเดี่ยวทั้งหมดมี 18 หน่วย ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาถิ่นย่อยระยะของอำเภอเมือง

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะของริม ระดับของลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อ	ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อ	ลิ้นส่วนหลัง ห่อ
สูง	i i:	ɨ ɨ:	u u:
กลาง	e e:	ə ə:	o o:
ต่ำ	ɛ ɛ:	ɔ ɔ:	ɔ ɔ:

ข. หน่วยเสียงสระประสม มี 3 หน่วย ดังนี้

(ก) หน่วยเสียง /ia/ มีเสียงย่อย 2 เสียงคือ

เสียงย่อยสั้น [ia] เช่น [phia:p³] ผียะ

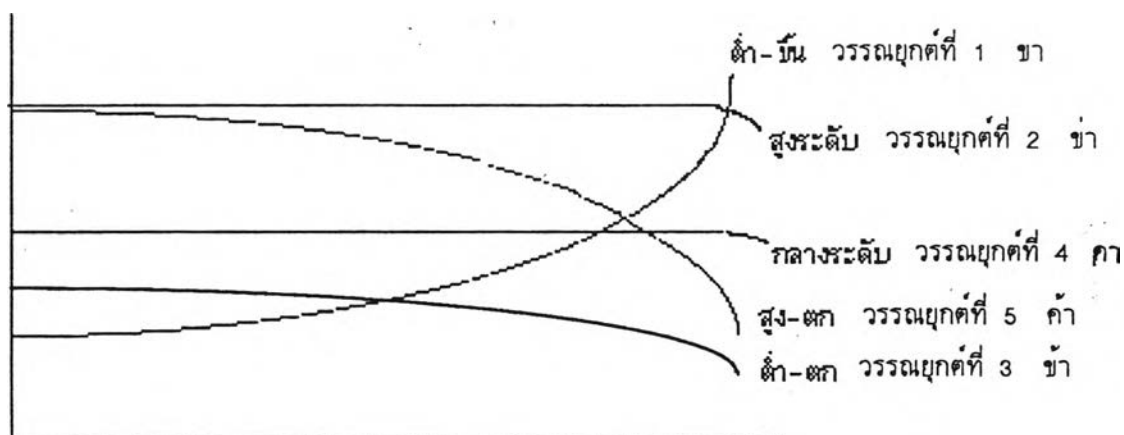
เสียงย่อยยาว [i:a] เช่น [bi:at²] เบียด

(ข) หน่วยเสียง /ɨa/ มีเสียงย่อย 1 เสียงคือ

เสียงย่อยยาว [ɨ:a] เช่น [sɨ:a¹] เสือ

(ค) หน่วยเสียง /uə/ มีเสียงย่อย 2 เสียงคือ
เสียงย่อยสั้น [uə] เช่น [phluəʔ²] ผลัวะ
เสียงย่อยยาว [u:ə] เช่น [ŋu:ət³] งวด

2.2.2.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 5 หน่วย และมีลักษณะดัง
แสดงไว้ในแผนภูมิ

แผนภูมิแสดงลักษณะของเสียงวรรณยุกต์วาดจากแผนภาพคลื่นเสียง

(คัดลอกจากสมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์ : 2522, 25)